



Zagotavljanje primernih sredstev za delo

po tuji pomoči in postrežbi ali smrt posledica tega, da niso bili izvedeni ukrepi za varnost in zdravje pri delu ali drugi ukrepi, predpisani ali odrejeni za varnost ljudi. Odškodnina, ki jo ima pravico zahtevati Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v teh primerih, obsega nastale stroške in celotne zneske pokojnine oziroma drugih dajatev, ki jih izplačuje.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije bo po določilih 87. člena ZZVZZ⁵ v odškodninskem postopku zoper delodajalca vtoževal stroške zdravstvenih storitev ter stroške nadomestil plače in drugih stroškov, ki jih ima zavod z uveljavljanjem pravic zavarovanca iz obveznega zdravstvenega zavarovanja zaradi nezgode pri delu.

V zadevnem primeru je v odškodninskem postopku zoper delodajalca na sodišču sodni izvedenec ugotovil več kršitev predpisov o varnosti pri delu. Med drugim je ugotovil, da livarski zaboj dimenzij 1,5 x 2 m z maso petsto kilogramov ni primerna priprava, s katero se sme dvigovati ljudi z viličarjem, da viličar ni primerno sredstvo za dvigovanje ljudi, da bi moral delodajalec zagotoviti premični oder in da je neposredni vzrok za padec zaboja iztirjenje vilic, ki se je zgodilo zaradi neskladnosti vilic, verig, dviznega cilindra in vodil teleskopa.

Po določilih 4. člena Pravilnika o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Ur. l., št. 101/04) mora delodajalec delavcem zagotavljati brezhibno delovno opremo, ki ne ogroža varnosti in zdravja, varnosti njihovega imetja in naravnega okolja. Delodajalec bi moral v zadevnem primeru omogočiti uporabo odra. Odri so pomožne konstrukcije, namenjene opravljanju gradbenih del na višini. Poznamo več vrst odrov in rešitev z vidika organizacije varnega dela je v zadevnem primeru veliko. Delodajalec mora zagotoviti, da dimenzije, oblika in ureditev odra ustrezajo naravi dela, ki ga je treba opraviti.

Zagotavljanje primernih delovnih sredstev in opreme je torej bistveno, saj je lahko v nasprotnem primeru delodajalec soočen z odškodninsko odgovornostjo do več deležnikov.

Razlikovanje med vzroki in pogoji. Vzrok je tisto neposredno dejstvo, dejanje ali ravnanje, ki neposredno povzroči spremembo, poškodovanje oziroma škodni dogodek. Pogoj pa je tisto dejstvo, ki omogoča nastanek spremembe, vendar neposredno ne povzroči škodnega dogodka.

Avtor
Boštjan Savšek, univ. dipl. prav.

POPRAVILO STREHE V PROIZVODNI HALI

Streha v proizvodni hali je zamakala, zato je vodja vzdrževanja odredil popravilo strehe. Ker je delo potekalo na višini, so vzdrževalca pod strop dvignili z viličarjem. V zaboju za ulitke so ga dvignili pod strop 3,2 metra visoko, da bi se lotil popravila. Pri dvigovanju je prišlo do iztirjenja vilic viličarja, zaradi česar je vzdrževalec padel z višine skupaj z zabojem za ulitke z maso petsto kilogramov. Pri tem je teža zaboja delavca tako poškodovala, da je utrpel hudo telesno poškodbo.

Zaradi tega se je zdravil kar šest mesecev. Ko je zdravljenje zaključil, ga je invalidska komisija spoznala za invalida II. kategorije. Delavec ni bil več zmožen za delo s polnim delovnim časom, temveč je lahko opravljal le še delo s

krajšim delovnim časom z omejitvami dviganja in prenašanja bremen nad deset kilogramov, brez dela na višini in v prisilni drži.

V zadevnem primeru delodajalcu na civilnem področju pretijo kar trije odškodninski zahtevki. Delodajalec je prvi vrsti za škodo odgovoren delavcu. Delavec bo zaradi nezgode pri delu od delodajalca zahteval odškodnino za telesne in duševne bolečine, strah in zmanjšanje življenjskih aktivnosti. V tem primeru gre za delovnopравни spor, ki ga delavec sproži pred delovnim sodiščem. Sodišče pri tem upošteva splošne predpostavke odškodninske odgovornosti, ki so protipravnost oziroma nedopustno ravnanje, škoda, vzročna zveza in krivda delodajalca. Delodajalec lahko v odškodninskem sporu uveljavlja prispevek delavca k nastanku škode, pri čemer sodišče upošteva okoliščine primera in lahko v skladu z določili 171. člena OZ¹ sorazmerno zmanjša odškodnino. Določen prispevek delavca lahko obstaja, ker je privolil v takšno delovno nalogo, saj ima delavec po določilih 34. člena ZDR-1² možnost odkloniti naloženo delo, če bi to predstavljalo kršitev ZVZD-1³.

Poleg delavca lahko v zadevnem primeru odškodnino v civilnem postopku zahtevata tudi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Po določilih 191. člena ZPIZ-2⁴ odgovarja delodajalec, če so zavarovančeva invalidnost, potreba

RAZLIKOVANJE MED VZROKI IN POGOJI ZA NEZGODO PRI DELU

V predmetni zadevi kršitev predpisov, npr. kršitev določil Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Ur. l. RS, št. 83/05), ki nalaga uporabo odra na deloviščih, kjer se izvajajo gradbena in vzdrževalna dela, sama po sebi še ne pomeni nastanka nezgode pri delu. Govorimo o tako imenovanih pogojih, ki omogočajo nastanek spremembe. Vsekakor gre za kršitev predpisov o varnosti in zdravju pri delu, ki jih sankcionira tudi Inšpektorat Republike Slovenije za delo.

Če je pogoj predstavljala kršitev predpisov, pa neposredni vzrok za nezgodo pri delu predstavlja iztirjenje vilic viličarja, do česar je prišlo zaradi neskladnosti vilic, verig, dviznega cilindra in vodil teleskopa. Viličar ni bil tehnično brezhiben.

Delodajalec je namreč tik pred vzdrževalnimi deli kupil rabljen viličar, ki ga pred uporabo ni pregledal. Po določilih 9. člena Pravilnika o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Ur. l., št. 101/04) mora delodajalec zagotoviti, da delovno opremo po namestitvi in pred prvim zagonom ali po premestitvi na drugo delovno mesto pregleda pristojna oseba, ki izda potrdilo, iz katerega je razvidno, da je delovna oprema pravilno nameščena in da deluje v skladu s predpisi. Ne samo to, delodajalec mora zagotoviti periodične preglede in preskuse delovne opreme v rokih, ki jih je določil proizvajalec delovne opreme; če proizvajalec ne določi rokov za periodične preglede, mora delodajalec zagotoviti periodične preglede in preskuse v rokih, ki ne smejo biti daljši od 36 mesecev.

Po nezgodi pri delu se je ob pregledu viličarja izkazalo, da ni bil redno servisiran in da je do iztirjenja vilic prišlo zaradi neskladnosti vilic, verig, dviznega cilindra in vodil teleskopa. To je bil neposreden vzrok za delovno nezgodo, ki je rezultirala v hudi telesni poškodbi zavarovanca. Delodajalec se je v sodnem postopku zagovarjal, da za tehnično hibo viličarja ni vedel in da gre za napako viličarja, za katero je odgovoren prodajalec viličarja. V sodnem sporu zaradi nezgode pri delu

to ni predmet spora in ta zatrjevanja delodajalca ne predstavljajo pravno relevantnih dejstev, na podlagi katerih bi se delodajalec razbremenil odgovornosti. Delodajalec je namreč dolžan poskrbeti za varnost in zdravje pri delu tako, da delavcem zagotavlja osebno varovalno opremo in primerna sredstva za delo. Delavcem mora za delo zagotavljati brezhibno delovno opremo, ki ne ogroža varnosti in zdravja pri delu. V kolikor za navedeno angažira izvajalce, je še vedno podana njegova odgovornost, s to razliko, da lahko npr. povračilo plačane škode zahteva od izvajalca, če ta ni izpolnil pogodbenih obveznosti.

ZAKLJUČEK

V opisanem primeru je sodišče ugotovilo, da je neposreden vzrok za padec zaboja tehnična hiba viličarja. Skrb za zagotavljanje brezhibnih strojev in primernih delovnih sredstev je dolžnost delodajalca. Pri nezgodah pri delu je treba razlikovati med vzroki in pogoji. Vzrok je tisto neposredno dejstvo, dejanje ali ravnanje, ki neposredno povzroči spremembo, poškodovanje oziroma škodni dogodek, medtem ko je pogoj tisto dejstvo, ki zgolj omogoča nastanek spremembe, vendar neposredno ne povzroči škodnega dogodka. Tudi pogoj lahko predstavlja kršitev predpisov o varnosti in zdravju pri delu.

Delodajalec mora zagotavljati nadzor tako nad delovno opremo kot tudi delovnimi sredstvi. Posebej pomembno je, da delovno sredstvo pred prvim zagonom pregleda in preskusi ter tako ugotovi, da je delovno sredstvo primerno za varno uporabo.

Delodajalec ima kot kupec viličarja možnost, da zoper prodajalca viličarja uveljavlja odgovornost za stvarne napake. Dolžnost kupca je, da ob prevzemu ali takoj, ko je to mogoče, predmet nakupa pregleda in o očitnih napakah nemudoma obvesti prodajalca. Očitne napake so tiste napake, ki jih kupec z običajnim pregledom lahko ugotovi. Skrite napake so tiste napake, ki jih ni mogoče ugotoviti z običajnim pregledom in se pokažejo v šestih mesecih. Po določilih 2. odst. 462. člena OZ prodajalec ne odgovarja za napake, ki se pokažejo po tem, ko mine šest mesecev od izročitve stvari, razen, če

Skrb za varnost in zdravje pri delu je dolžnost delodajalca.

je bil v prodajni pogodbi določen daljši rok jamčenja za stvarne napake. Če je prodajalec za napako vedel, kupec ni vezan na šestmesečni rok. Dejstvo, da je prodajalec za napako vedel, mora dokazati kupec.

Po naravi napake bi lahko sklepali, da gre za skrito napako, vendar ne gre za skrito napako, če bi lahko kupec z običajnim pregledom pri prevzemu viličarja to napako ugotovil oziroma če bi jo kupec lahko odkril z običajnim preskusom viličarja. Uspeh v odškodninski pravdi zoper prodajalca viličarja je odvisen od konkretnega dokaznega postopka, vendar ima ta primer določene posebnosti. Predpostavka za uveljavljanje odgovornosti prodajalca v zvezi z nezgodo delavca je predvsem v pravilni uporabi delovnih sredstev. Ker je bil viličar uporabljen napačno, za dela, za katera ni namenjen, prodajalec za posledice delovne nezgode ne odgovarja.

Tudi v obravnavanem primeru lahko zaključimo, da mora delodajalec dosledno upoštevati določila 19. člena ZVZD-1 in določila Pravilnika o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Ur. l., št. 101/04). Le na ta način bi pred prvo uporabo in v roku za grajanje napak po določilih OZ lahko ugotovil napako viličarja. Delovna oprema kot tudi delovno sredstvo ob pravilni uporabi ne smeta povzročati nepredvidenih nevarnosti in škodljivosti. Skrb za varnost in zdravje pri delu je dolžnost delodajalca. [30](#)

Opombe

- 1 Obligacijski zakonik (Ur. l. RS, št. 83/21 in naslednji)
- 2 Zakon o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 21/13 in naslednji)
- 3 Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 43/11)
- 4 Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 96/12 in naslednji)
- 5 Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 9/92 in naslednji)